

ZARZĄDZENIE Nr 1/2020
DYREKTORA GDAŃSKIEGO DOMU INTEGRACYJNO-RODZINNEGO
z dnia 14 lutego 2020 r.

w sprawie stosowania Procedury Ochrony Dziecka Przed Krzywdzeniem oraz Zasady Dobrych Praktyk w codziennej pracy wychowawczej w Gdańskim Domu Integracyjno-Rodzinnym

Na podstawie Zarządzenia Nr 197/15 Prezydenta Miasta Gdańska z dnia 18 lutego 2015 roku, **zarządza się, co następuje:**

§ 1. W celu zapewnienia bezpieczeństwa funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych wchodzących w skład Gdańskiego Domu Integracyjno-Rodzinnego (GDIR) oraz minimalizowania ryzyka występowania przypadków krzywdzenia dziecka, wprowadza się do stosowania:

1. Procedurę ochrony dziecka przed krzywdzeniem stanowiącą załącznik nr 1 do zarządzenia.
2. Zasady dobrych praktyk codziennej pracy wychowawczej stanowiące załącznik nr 2 do zarządzenia.
3. Ankietę monitorującą przestrzeganie procedury stanowiącą załącznik nr 3 do zarządzenia.
4. Oświadczenie o zapoznaniu się z Procedurą ochrony dziecka przed krzywdzeniem oraz zasadami dobrych praktyk codziennej pracy wychowawczej i ich stosowaniu stanowiące załącznik nr 4 i 4a do zarządzenia.

§ 2. Za prawidłowe stosowanie i przestrzeganie dokumentów, o których mowa w § 1. pkt 1 i 2 odpowiada koordynator placówki w nadzorze dyrektora.

§ 3. Za monitoring dokumentów, o których mowa w § 1. pkt 1 i 2 odpowiada psycholog placówki w nadzorze dyrektora.

§ 4. Z dokumentami, o których mowa w § 1. pkt 1 i 2 zostają zapoznani zarówno wszyscy pracownicy GDIR, praktykanci, stażyści, wolontariusze, a także rodzice/opiekunowie prawni oświadczając pisemnie zapoznanie się z niniejszym zarządzeniem

§ 5. Traci moc zarządzenie Nr 20/2015 p.o. Dyrektora Domu Integracyjno-Rodzinnego w Gdańsku z dnia 30.09.2015 r. w sprawie: stosowania procedury interwencji w sytuacjach krzywdzenia dziecka w Domu Integracyjno-Rodzinnym w Gdańsku.

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

DYREKTOR
GDAŃSKIEGO DOMU
INTEGRACYJNO-RODZINNEGO
Krzysztof Bajdan

Procedura Ochrony Dziecka Przed Krzywdzeniem w Gdańskim Domu Integracyjno-Rodzinnym

§ 1. Procedura ochrony dziecka przed krzywdzeniem zostaje wprowadzona w trosce o dobro i bezpieczeństwo wychowanków Gdańskiego Domu Integracyjno-Rodzinnemu (GDIR).

§ 2. Procedura ta obejmuje stosowanie adekwatnie poszczególnych procedur wykrywających i zapobiegających krzywdzeniu dziecka zarówno w sytuacjach kryzysowych mogących zaistnieć w placówkach, jak i ujednocila standardy dobrych praktyk wychowawczych w codziennym funkcjonowaniu wszystkich placówek Gdańskiego Domu Integracyjno-Rodzinnego.

§ 3. W ramach obowiązujących procedur stosuje się:

- 1) Zasady przyjmowania dziecka do placówki;
- 2) Politykę bezpieczeństwa ochrony danych;
- 3) Kontaktów społecznych wychowanka;
- 4) Procedurę postępowania w sytuacjach kryzysowych;
- 5) Procedurę postępowania w sytuacjach nieusprawiedliwionej nieobecności wychowanka;
- 6) Zasady doboru i kwalifikacji osób zatrudnionych w GDIR;
- 7) Procedurę przyjmowania wolontariuszy do GDIR.

§ 4. Osobą odpowiedzialną za podejmowanie działań zgodnie z procedurami dotyczącymi dziecka jest wychowawca pełniący dyżur w dniu przeprowadzania procedury w nadzorze koordynatora placówki.

§ 5. Osobą odpowiedzialną za zapoznanie z powyższymi dokumentami i przeszkolenie osoby rozpoczynającej pracę w placówce, w tym wolontariuszy, stażystów oraz praktykantów jest koordynator placówki.

Rozdział 1. Postanowienia ogólne

§ 6. Słowniczek terminów:

1. Przemoc - intencjonalne, wykorzystanie swojej przewagi (fizycznej, psychicznej, materialnej i innych), naruszając prawa (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku) i dobra osobiste powodujące cierpienie i ból, zarówno psychiczny jak i fizyczny.
2. Przemoc wobec dziecka - zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw osobie nie mającej ukończonego 18 r.ż., naruszające jej prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. Przemoc jest działaniem celowym, mówimy o niej w sytuacji, gdy szkoda nie powstała w sposób przypadkowy. Nie oznacza to, że celem opiekuna czy innego sprawcy musi być skrzywdzenie dziecka. Może być ona stosowana instrumentalnie jako środek do osiągnięcia zamierzonego celu np. wychowawczego.
3. Przemoc fizyczna - wykorzystanie przewagi fizycznej, bezpośrednie naruszenie nietykalności drugiej osoby, w wyniku której doznaje fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożona. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko, lub której dziecko ufa bądź która ma nad nim władzę. Przemoc fizyczna wobec dziecka może być czynnością powtarzalną lub jednorazową. O przemocy fizycznej mówimy nie tylko wtedy, gdy dziecko dozna faktycznego uszkodzenia ciała, lecz także wtedy, gdy istnieje duże ryzyko, że dane działanie mogłoby je spowodować.

4. Przemoc psychiczna - działanie za pomocą słów, które wyrządzają krzywdę drugiej osobie oraz różnorodnych środków niewerbalnych, ale bez użycia siły fizycznej. Najczęstszymi formami tego rodzaju przemocy są: wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucenie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie gróźb, wyzwiska, wymuszanie poczucia winy czy też wdzięczności tudzież milczenie, obrażanie się oraz cała gama gestów, wyrazów mimicznych, ekspresji. Wpływa ona na samoocenę osoby będącej jej ofiarą - drastycznie obniża poczucie własnej wartości. Przemoc psychiczna stosowana wobec dzieci zazwyczaj pozostawia w nich ślad do końca życia i predestynuje do depresji lub kontynuowania w dorosłym życiu zachowań przemocowych.
5. Przemoc ekonomiczna - zachowanie mające na celu uzyskanie kontroli nad ofiarą w zakresie nabywania przez niego i korzystania z posiadanych zasobów ekonomicznych, a więc np. pieniędzy czy innych wartości materialnych. Odbieranie zarobionych pieniędzy, czy uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej.
6. Przemoc seksualna - jest wymuszaniem pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot, i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka naturalnych zachowań seksualnych. Możemy wyróżnić następujące rodzaje przemocy seksualnej:
  - 1) Przemoc seksualna bez kontaktu fizycznego:
    - a) rozmowy o treści seksualnej - sprawca wyraża wprost swoje pragnienia seksualne wobec ofiary albo opowiada o swojej aktywności seksualnej z innymi osobami;
    - b) ekspozycja anatomii i czynności seksualnej - sprawca pokazuje dziecku swoje intymne części ciała, może też masturbować się w jego obecności. Sprawca udostępnia ofierze filmy, zdjęcia nagrania o treści erotycznej;
    - c) podglądactwo - dziecko jest podglądane w czasie kąpieli, czynności fizjologicznych; towarzyszy temu podniecenie i masturbacja sprawcy.
  - 2) Kontakty seksualne polegające na pobudzaniu intymnych części ciała:
    - a) dotykanie ciała dziecka;
    - b) całowanie intymnych części jego ciała;
    - c) froterizm (*rodzaj parafilii seksualnej: stan, w którym jedynym lub preferowanym sposobem osiągnięcia satysfakcji seksualnej jest ocieranie się o ciało obcej osoby np. w zatłoczonych miejscach publicznych*);
    - d) pobudzanie ręczne narządów płciowych dziecka.
  - 3) Kontakty oralno-genitalne;
  - 4) Stosunki udowe;
  - 5) Penetracja seksualna (oralno-genitalna);
  - 6) Komercyjne seksualne wykorzystywanie dzieci (np. dziecięca pornografia czy prostytutka);
  - 7) Seksualne wykorzystywanie dzieci powiązane z innymi formami przemocy (np. dewiacyjne formy przemocy seksualnej).
7. Kazirodztwo - zaburzenie preferencji seksualnych polegające na zachowaniu seksualnym w stosunku do osoby blisko spokrewnionej, ale także osób spowinowaconych, np. poprzez adopcję czy małżeństwo krewne. Najczęściej tłumaczy się je zwiększonym ryzykiem wystąpienia u potomstwa wad wrodzonych, niepełnosprawności fizycznej i upośledzenia umysłowego oraz przedwczesnej śmierci. Jest ono tym większe, im wyższy jest stopień pokrewieństwa genetycznego rodziców.

8. Zaniedbywanie - chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie jego podstawowych potrzeb lub nierespektowanie podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia lub trudności w rozwoju. Zaniedbywaniem dzieci należy również określić przynoszące szkodę nierespektowanie ich praw.

§ 7. Objawy stosowania przemocy:

1. Objawy fizyczne np.: rany, siniaki, blizny, oparzenia, nacięcia. Osoby będące ofiarami przemocy fizycznej, nie rzadko ukrywają ślady fizyczne, nosząc odzież nie adekwatną do pory roku, czy maskują je akcesoriami modowymi lub makijażem.
2. Zmiany codziennego funkcjonowania - osoby będące ofiarami przemocy w wyniku trudnych doświadczeń mających wpływ na sferę emocjonalną i poczucia bezpieczeństwa podejmują nie rzadko następujące działania, wynikające z braku dbałości o własne potrzeby:
  - 1) izolowanie się - zarówno od grupy rówieśniczej, jak i osób dorosłych, wynikające z braku możliwości budowania zaufania;
  - 2) zaniedbanie higieny osobistej, wynikające np. z potrzeby zniechęcenia oprawcy do zainteresowania ofiarą, ale także nie rzadko z bycia w stanie depresji czy braku poczucia autonomii;
  - 3) obniżenie wyników w nauce - doświadczanie przemocy wpływa demotywująco na sukcesy w nauce, brak koncentracji uwagi lub brak fizycznie warunków do nauki.
3. Objawy somatyczne - konsekwencją przewlekłego stresu, w jakim funkcjonują ofiary są objawy somatyczne, takie jak: chroniczny ból miedniczy, bóle głowy, twarzy, brzucha, mięśni, symptomy dotyczące układu pokarmowego diagnozowane często jako nerwica, oraz symptomy dezorganizacji zachowania i myślenia.
4. Objawy na tle emocjonalnym (ofiary na co dzień odczuwają):
  - 1) strach;
  - 2) smutek;
  - 3) brak nadziei na zmianę;
  - 4) brak poczucia autonomii i sprawczości;
  - 5) wysoki poziomu niepokoju;
  - 6) poczucie zagrożenia;
  - 7) ambiwalencja w odczuciach w stosunku do sprawcy;
  - 8) brak zaufania do wszystkich osób otaczających ofiarę;
  - 9) stałe poczucie „bycia nie w porządku”, związane z poczuciem winy.
5. Zniekształcenia poznawcze - nieprawidłowy schemat w myśleniu. Jest ono najwyraźniejszą konsekwencją przemocy u ofiar i świadków. Zniekształcenia poznawcze pojawiają się najczęściej w sztywnych schematach myślowych. Schematy te mogą dotyczyć:
  - 1) sposobu myślenia ofiary o sobie, dotyczy myślenia o sobie jako o kimś gorszym, innym, skazanym na smutek, żal, tęsknotę, ale także i na kolejną przemoc w kolejnej relacji z innymi ludźmi;
  - 2) sposobu myślenia o własnym udziale ofiary w wydarzeniu, dotyczy obwiniania się za to wydarzenie, za udział w nim, za bierność, która była następstwem przemocy - a nie jak w błędnym myśleniu dziecka - jego aktywnym udziałem w wydarzeniu;
  - 3) myślenia o sobie jako o kimś posiadającym lub nie posiadającym czegoś, co spowodowało przemoc, np. wygląd, zachowanie, brak sukcesów w nauce, brak umiejętności odczytywania myśli karzącego opiekuna – w ocenie dziecka sprawia, że zasłużyło ono na przemoc.
6. Objawy funkcjonowania zdrowia psychicznego.
Doświadczanie przemocy ma związek z rozwojem problemów psychicznych, takich jak zespół stresu pourazowego, depresja, uzależnienia, zaburzenia obsesyjno-kompulsywne, zaburzenia jedzenia i skłonności samobójcze.
7. Objawy przemocy seksualnej (według Frances Sink).
I poziom: bezpośrednia komunikacja (dziecko mówi o swoich przeżyciach, potrafi to pokazać na sobie; może pokazać np. siniaki na ciele, plamę nasienia).
II poziom: komunikaty pośrednie (dziecko przeżywa lęk, napięcie, podejmuje zabawy o treści erotycznej itp.).

III poziom: ostre urazowe objawy (dziecko cierpi na zaburzenia snu, moczenie nocne, zaburzenie łaknienia, płaczliwość, problemy szkolne).

IV poziom: objawy stresu chronicznego (dziecko ma zaburzenia psychosomatyczne, depresję, izolują się, podejmuje próby samobójcze).

8. Większość z tych zachowań może mieć związek z innymi problemami dziecka, choć na pewno zawsze trzeba je poważnie rozważyć pod kątem nadużycia seksualnego.

§ 8. W placówkach opiekuńczo-wychowawczych możemy wyróżnić przemoc ze względu na jej pochodzenie:

1. Sytuacje o charakterze zewnętrznym – sprawcą lub ofiarą/świadkiem przemocy jest wychowanek placówki, natomiast jedna ze stron przemocy nie jest objęta opieką Gdańskiego Domu Integracyjno-Rodzinnego;
- 1) Formy przemocy (o charakterze zewnętrznym):
    - a) przemoc w rodzinie - naruszanie nietykalności cielesnej, molestowanie, zabieranie zarobionych pieniędzy, przywłaszczenie rzeczy i mienia.
    - b) przemoc w środowisku rówieśniczym - naruszanie nietykalności cielesnej, molestowanie, zabieranie zarobionych pieniędzy, przywłaszczenie rzeczy i mienia, przesyłanie zdjęć lub innych materiałów multimedialnych o charakterze pornograficznym, zmuszanie do podejmowania czynności seksualnych, szykanowanie, znęcanie się, nękanie, stalking, nakłanianie do przestępstw.
    - c) przemoc w Internecie czy aplikacjach społecznościowych - szykanowanie, nękanie, stalking, przesyłanie zdjęć lub innych materiałów multimedialnych o charakterze pornograficznym lub innych materiałów mogących wywołać traumę przeznaczonych tylko dla odbiorców będących świadomych zagrożeń przeglądania takich treści i wyrażających zgodę na oglądanie ich.
    - d) przemoc w bliskim otoczeniu o charakterze wykorzystania autorytetu - nadużywanie autorytetu nauczycieli, trenerów, osób bliskich, jako wykorzystanie swojej przewagi (fizycznej, psychicznej, materialnej, i innych), naruszając prawa (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku) i dobra osobiste. Powoduje cierpienie i ból zarówno psychiczny jak i fizyczny.
    - e) przemoc w związku partnerskim - naruszanie nietykalności cielesnej, molestowanie, zabieranie zarobionych pieniędzy, przywłaszczenie rzeczy i mienia, przesyłanie zdjęć lub innych materiałów multimedialnych o charakterze pornograficznym, zmuszanie do podejmowania czynności seksualnych, szykanowanie, znęcanie się, nękanie, stalking, nakłanianie do przestępstw.
  2. Sytuacje o charakterze wewnętrznym – zarówno sprawca jak i ofiara/świadek przemocy są objęci opieką pracowników Gdańskiego Domu Integracyjno-Rodzinnego.
    - 1) Formy przemocy (o charakterze wewnętrznym):
      - a) przemoc między wychowanekami - naruszanie nietykalności cielesnej, molestowanie, zabieranie zarobionych pieniędzy, przywłaszczenie rzeczy i mienia, przesyłanie zdjęć lub innych materiałów multimedialnych o charakterze pornograficznym, zmuszanie do podejmowania czynności seksualnych, szykanowanie, znęcanie się, nękanie, stalking, nakłanianie do przestępstw.
      - b) przemoc o charakterze wykorzystania autorytetu - nadużywanie autorytetu wychowawczego, jako wykorzystanie swojej przewagi (fizycznej, psychicznej, materialnej i innych), naruszając prawa (np. prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku) i dobra osobiste. Powoduje cierpienie i ból zarówno psychiczny jak i fizyczny.

Rozdział 2. Tryb postępowania w sytuacji wykrycia/zgłoszenia przemocy

§ 9. 1. Działania wychowawcy dyżurującego, któremu została zgłoszona sytuacja, podejrzewa wystąpienie sytuacji lub jest jej świadkiem (sytuacje o charakterze zewnętrznym).

- 1) W razie zagrożenia życia lub zdrowia wezwanie służb ratunkowych i natychmiastowe poinformowanie policji (najlepiej dzwoniąc pod nr telefonu 112, wtedy automatycznie wszystkie niezbędne służby zostaną powiadomione w krótszym czasie).
- 2) Odseparowanie ofiary przemocy od oprawcy, w tym w razie potrzeby również od kontaktu telefonicznego, mailowego czy inną drogą niż osobista.
- 3) Zabezpieczenie opieki dla pozostałych wychowanków.
- 4) Indywidualna rozmowa wspierająca oraz informacyjna z ofiarą w obecności psychologa GDIR. W trakcie rozmowy konieczne jest przekazanie informacji na temat praw ofiary oraz możliwości skorzystania z różnych form wsparcia.
- 5) Zabezpieczenie dowodów.
- 6) Jeżeli sytuacji przemocy miała miejsce w instytucji np. szkole, odbycie rozmowy informującej i wyjaśniającej z dyrektorem lub innym przedstawicielem instytucji, mającej na celu zabezpieczenie dowodów tj. np. nagrania z monitoringu, oraz ochronę innych potencjalnych ofiar przemocy.
- 7) Formalne zgłoszenie przestępstwa lub możliwości popełnienia przestępstwa na Policję.
- 8) Zgłoszenie sytuacji do koordynatora placówki, następnie do dyrektora.
- 9) Stworzenie notatki służbowej.
- 10) Przeprowadzenie spotkania społeczności Domu w celu wyjaśnienia podejmowanych działań w formie edukacyjnej (nie odnosząc się do ofiary) np. w sytuacji przemocy fizycznej w szkole: omówienie rodzajów i form przemocy, omówienie skutków i form konsekwencji zarówno dla ofiar jak i sprawców przemocy, omówienie form wsparcia dla ofiar przemocy, trening asertywności.
  2. Kolejność wykonywanych działań jest zależna od formy przemocy i sytuacji, jednak wszystkie punkty powinny być zachowane.

§ 10. 1. Działania wychowawcy dyżurującego, któremu została zgłoszona sytuacja, podejrzewa wystąpienie sytuacji lub jest jej świadkiem (sytuacje o charakterze wewnętrznym).

- 1) W razie zagrożenia życia lub zdrowia wezwanie służb ratunkowych i natychmiastowe poinformowanie policji. (najlepiej dzwoniąc pod nr telefonu 112, wtedy automatycznie wszystkie niezbędne służby zostaną powiadomione w krótszym czasie).
- 2) Odseparowanie ofiary przemocy od oprawcy, w tym w razie potrzeby również od kontaktu telefonicznego, mailowego czy inną drogą niż osobista.
- 3) Odseparowanie oprawcy od wszystkich wychowanków.
- 4) Zabezpieczenie opieki dla pozostałych wychowanków.
- 5) Indywidualna rozmowa wspierająca oraz informacyjna z ofiarą – podopiecznym w obecności psychologa GDIR. W trakcie rozmowy konieczne jest przekazanie informacji na temat praw ofiary oraz możliwości skorzystania z różnych form wsparcia.
- 6) Zabezpieczenie dowodów.
- 7) Formalne zgłoszenie przestępstwa lub możliwości popełnienia przestępstwa na Policję.
- 8) Zgłoszenie sytuacji do koordynatora placówki, następnie do dyrektora.
- 9) Stworzenie notatki służbowej.
- 10) Przeprowadzenie spotkania społeczności Domu w celu wyjaśnienia podejmowanych działań, w formie edukacyjnej (nie odnosząc się do ofiary) np. w sytuacji przemocy fizycznej w szkole: omówienie rodzajów i form przemocy, omówienie skutków i form konsekwencji zarówno dla ofiar jak i sprawców przemocy, omówienie form wsparcia dla ofiar przemocy, trening asertywności.
  2. Kolejność wykonywanych działań jest zależna od formy przemocy i sytuacji, jednak wszystkie punkty powinny być zachowane.

Rozdział 3. Pomoc i praca z dzieckiem doświadczającym przemocy

§ 11. Rozmowa z ofiarą przemocy

1. Rozmawiaj w takim miejscu, które sprzyja atmosferze zaufania i bezpieczeństwa. Zarezerwuj wystarczający czas na rozmowę.

2. Nie rozmawiaj jednocześnie z ofiarą i sprawcą przemocy – nie prowadzi to do skutecznych rozwiązań.
3. Pytaj wprost o przemoc.
4. Słuchaj uważnie.
5. Nie przerywaj.
6. Nie oceniasz i nie poddawasz krytyce.
7. Unikaj okazywania zniecierpliwienia, irytacji i złości – to przeszkadza w nawiązaniu dobrego kontaktu. Jeśli ofiara mówi chaotycznie, po wysłuchaniu postaraj się uporządkować fakty, dopytać o rzeczy, które umknęły ci podczas rozmowy.
8. Docenij odwagę, jeśli zdecyduje się podzielić swoimi doświadczeniami.
9. Unikaj własnej interpretacji i oceny sytuacji – w pierwszym kontakcie może być zbyt pochopna.
10. Uświadom osobie pokrzywdzonej, że nie jest ewenementem, że przemoc jest dość powszechnym zjawiskiem.
11. Unikaj jednak opatrzenia jej etykietką - stygmatem "ofiara".
12. Nazwij krzywdę, którą jej wyrządzono.
13. Nie obciążaj jej odpowiedzialnością ani winą za to, co się zdarzyło – za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca.
14. Nie namawiaj jej, by pogodziła się ze swoją sytuacją.
15. Nie namawiaj jej do zmiany zachowania w stosunku do sprawcy – jako gwarancji ustania przemocy. Takiej gwarancji nie ma! W przypadku, gdy sprawca jest uzależniony od alkoholu, nie koncentruj się na jego uzależnieniu – to jego problem, a Ty rozmawiasz z ofiarą – skoncentruj się na jej problemach.
16. Postaraj się odwołać do doświadczeń z jej życia, które zakończyły się pomyślnie i spróbuj na ich podstawie zbudować jej wiarę we własne siły. Znajdź jej mocne strony i wzmacniaj je.
17. Odwołuj się do jej nadziei, marzeń i planów na przyszłość. Szanuj zasadę małych kroków, szukaj wspólnie niewielkich, lecz realnych posunięć.
18. Powiedz jej, gdzie może się zwrócić po pomoc i z jakich form wsparcia może skorzystać np.:
  - 1) rozmowa z psychologiem GDIR;
  - 2) terapia indywidualna;
  - 3) podaj informacje o grupach wsparcia dla ofiar przemocy;
  - 4) udziel informacji o ośrodkach interwencji kryzysowych.
19. Włącz się aktywnie, okaż troskę i pomóż opracować plan zapewniający bezpieczeństwo. Nie uzależniaj swojej pomocy wykonania twoich poleceń i instrukcji w rodzaju: „Musisz ....; powinnaś ....”.
20. Poinformuj o procedurach do których jesteś zobligowany w związku z opieką nad wychowankami.

§ 12. Pomoc w zmianie zniekształceń poznawczych - nieprawidłowych schematów w myśleniu.

Dziecko potrzebuje wyjaśnienia mu, że trudne przeżycia pochodzą z zewnętrznych doświadczeń, ale ich odczuwanie dotyczy wewnętrznego świata jego przeżywania. Dzieci w chwili odczuwania tych trudnych emocji nie potrafią sobie z nimi poradzić. Mają wrażenie, że nie ma wyjścia, że emocje to fakty i nic już nie zmieni tej sytuacji.

Praca z dzieckiem doświadczającym przemocy powinna być głównie oparta na działaniach:

- 1) wzmacniających poczucie własnej wartości
- 2) wzmacniających poczucia sprawczości i autonomii.

Rozdział 6. Monitoring stosowania procedury ochrony dziecka przed krzywdzeniem

§ 13. Dyrektor wyznacza psychologa placówki odpowiedzialnego za monitorowanie niniejszej Polityki ochrony dziecka przed krzywdzeniem oraz reagowanie na sygnały naruszenia Polityki.

§ 14. Psycholog, przeprowadza wśród wszystkich pracowników GDIR, przynajmniej raz na rok, ankietę monitorującą poziom realizacji polityki.

§ 15. Psycholog dokonuje opracowania wypełnionych ankiet. Sporządza na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazuje dyrektorowi.

§ 16. Dyrektor wprowadza do polityki niezbędne zmiany.

DYREKTOR
GDAŃSKIEGO DOMU
INTEGRACYJNO-SPOŁECZNEGO
Krzysztof Bajdan

Zasady Dobrych Praktyk w codziennej pracy wychowawczej w Gdańskim Domu Integracyjno-Rodzinnym

Rozdział 1. Postanowienia ogólne

§ 1. Zasady dobrych praktyk w codziennej pracy wychowawczej zostają wprowadzone w trosce o dobro i bezpieczeństwo wychowanków Gdańskiego Domu Integracyjno-Rodzinnego (GDIR).

§ 2. Zasady te obejmują stosowanie adekwatnych działań i ujednoczenie standardów dobrych praktyk wychowawczych w codziennym funkcjonowaniu wszystkich placówek podlegających GDIR.

§ 3. Osobą odpowiedzialną za podejmowanie działań zgodnie z zasadami dobrych praktyk w codziennej pracy wychowawczej jest wychowawca pełniący dyżur w nadzorze koordynatora placówki.

§ 4. Monitoring nad przestrzeganiem zasad dobrych praktyk w codziennej pracy wychowawczej pełni psycholog GDIR oraz koordynator placówki w nadzorze dyrektora.

Rozdział 2. Zasada informowania o prawach

§ 5. W każdej placówce dostępne są dla wszystkich wychowanków materiały edukacyjne w zakresie praw dziecka oraz ochrony przed zagrożeniami przemocą i wykorzystywaniem seksualnym oraz zasad bezpieczeństwa w Internecie (broszury, ulotki, książki).

§ 6. W każdej placówce wychowankowie są informowani do kogo mogą się zgłosić po pomoc i radę w przypadku krzywdzenia lub wykorzystywania, wyeksponowane są informacje dla dzieci na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

§ 7. Wychowankowie co najmniej raz w roku biorą udział w warsztatach organizowanych przez pracowników GDIR na temat konwencji praw dziecka, ochrony przed przemocą oraz wykorzystywaniem, zajęciach z zakresu profilaktyki przemocy rówieśniczej, zagrożeń bezpieczeństwa dzieci w Internecie.

Rozdział 3. Zasady ochrony wizerunku i danych wychowanków GDIR

§ 8. Wizerunek wychowanków jako integralna część ich danych nie może być wykorzystana bez ich zgody. Dokumentacje dotyczącą udostępniania ich wizerunku podpisać może tylko ich opiekun prawny, w sytuacjach braku jego ustanowienia dokumentację taką może podpisać tylko dyrektor GDIR.

§ 9. Jako że miejsca pobytu czasowego wychowanków, jakimi są placówki GDIR odwiedzają rodziny i osoby bliskie poszczególnych dzieci, nie będące spokrewnione ze wszystkimi mieszkańcami danej placówki, zdjęcia wychowanków nie powinny być udostępniane w częściach wspólnych domów, w których mieszkają.

§ 10. Wychowawca jako opiekun i osoba budująca relacje z dzieckiem, powinien szanować ochronę wizerunku wychowanka również nie udostępniając zdjęć czy filmów z jego wizerunkiem w innych miejscach niż to wymagane przepisami prawa. W szczególności naganną praktyką uznaje się

udostępnianie wizerunku wychowanków na prywatnych kontach portali społecznościowych jako brak ochrony dla poczucia bezpieczeństwa wychowanków.

§ 11. Politykę bezpieczeństwa ochrony danych wychowanków reguluje zarządzenie 19/2018 p.o. dyrektora Gdańskiego Domu Integracyjno-Rodzinnego z dnia 25 maja 2018 r., w sprawie wprowadzenia dokumentacji przetwarzania danych osobowych w Gdańskim Domu Integracyjno-Rodzinnym.

Rozdział 3. Zasady bezpieczeństwa relacji wychowawca - wychowanek (dot. również wolontariusz - wychowanek)

§ 12. Jednym z podstawowych obowiązków wychowawcy względem wychowanka jest zapewnienie im bezpieczeństwa.

§ 13. Wychowawca jest w obowiązku zapoznać się z definicją przemocy oraz ciągłego edukowania się, którego celem jest nauka o rozpoznawaniu i zwalczaniu przemocy.

§ 14. Wychowawca w żadnym wypadku nie może naruszać nietykalności wychowanków. W sytuacjach konfliktowych, niebezpiecznych, jest zobowiązany do wezwania służb, które mają prawo do interwencji w sytuacjach konieczności naruszenia nietykalności cielesnej.

§ 15. Pełnienie roli wychowawcy, bycie w relacji na poziomie wychowawca - wychowanek zobowiązuje do adekwatnego słownictwa, które nie jest wulgarne, cechuje się poszanowaniem wartości i godności. W szczególności w sytuacjach stresowych lub konfliktowych zobowiązany jest unikać emocjonalnych, raniących wypowiedzi. Należy stosować alternatywne metody komunikacji, poprosić o wsparcie innego wychowawcy lub psychologa GDIR.

§ 16. Wychowawca nie ma prawa w żaden sposób wyciągać korzyści materialnych lub finansowych w relacji z wychowankiem. Należy pamiętać, iż ograniczenie funduszu kieszonkowego z powodu nagannego zachowania wychowanka jest konsekwencją i nie jest korzyścią finansową dla wychowawcy, dlatego takie działania mogą być stosowane.

§ 17. Wychowawcy i pozostali pracownicy są na uprzywilejowanej pozycji względem wychowanków. W chwili, gdy zaczynają budować relacje zazwyczaj przejmują rolę autorytetu. Nie można pozwolić by autorytet ten był wykorzystywany do spełniania ambicji opiekunów lub budowania szkodliwych dla wychowanków relacji.

§ 18. Wychowawca buduje relacje z wychowankiem będąc w stosunku pracy z GDIR. Za dobrą praktykę uznaje się niewprowadzanie wychowanka w życie prywatne wychowawcy. Rozumie się przez to odbywanie indywidualnych wyjść z wychowankiem tylko w godzinach stosunku pracy i w miejscach publicznych. Jak również, odbywanie rozmów nie wkraczających w obnażanie prywatnych sfer życia intymnego wychowawcy.

§ 19. Wychowawca nie może wchodzić w inne relacje z wychowankiem niż zostało to ustalone w trakcie podpisywania umowy z Gdańskim Domem Integracyjno-Rodzinnym bez uzgodnienia przejęcia innej roli ważnej w życiu dziecka z dyrektorem.

§ 20. Jeżeli zarówno wychowawca jak i wychowanek wykażą obopólną chęć i zgodę, dyrektor może wyrazić zgodę na objęcie przez wychowawcę roli opiekuna procesu usamodzielnienia wychowanka oraz zgodę na zgłoszenie kandydatury do Sądu do pełnienia roli opiekuna prawnego dziecka.

§ 21. W celu zabezpieczenia dobrego stanu zdrowia psychicznego wychowanków i poprawnych relacji wychowawczych w placówkach GDIR, a także profilaktyki stosowania przemocy poprzez wykorzystanie autorytetu nie praktykuje się przysposobienia przez wychowawcę, dziecka z kręgu wychowanków placówki, w której pracuje.

Rozdział 4. Zasady relacji wychowanków z osobami nie będącymi już w stosunku pracy z GDIR

§ 22. Osoba nie będąca już pracownikiem GDIR wykazująca chęć utrzymywania relacji z wychowankiem placówki ma do tego prawo po uregulowaniu kontaktów na podstawie umowy wolontarystycznej.

§ 23. Jeżeli pracownik był zwolniony dyscyplinarnie lub są jakiegokolwiek przesłanki świadczące o tym, że utrzymywanie relacji z nim mogłoby zaszkodzić podopiecznym, nie są one dozwolone.

Rozdział 5. Zasady spotkań w placówkach GDIR z osobami niebędącymi pracownikiem, wolontariuszem ani mieszkańcem domu (gościem) z wychowankami.

§ 24. Przed przyjęciem osoby nie będącej pracownikiem, wolontariuszem ani mieszkańcem domu, wychowanek powinien wyrazić chęć spotkania z nim oraz zadeklarować czy spotkanie powinno odbywać się przy opiece czy też bez jego obecności.

§ 25. W wypadku, gdy wychowanek nie powinien lub nie może podejmować samodzielnie takiej decyzji, należeć ona będzie do wychowawcy.

§ 26. W trakcie spotkania nawet, jeśli odbywa się ono bez bezpośredniej obecności wychowawcy, powinien on znajdować się w zasięgu głosu wychowawcy.

§ 27. Wszystkie wizyty gości w placówce powinny być rejestrowane w zeszycie codziennym oraz w karcie pobytu dziecka.

Rozdział 6. Zasady bezpiecznego korzystania z Internetu w placówkach Gdańskiego Domu Integracyjno-Rodzinnego

§ 28. Wychowankowie są cyklicznie edukowani w obszarze zagrożeń i korzyści wynikających z korzystania z Internetu. Minimum raz w roku koordynator placówki wyznacza pracownika lub samodzielnie przeprowadza warsztaty z tej tematyki.

§ 29. Na komputerach dostępnych dla wychowanków zainstalowana jest ochrona rodzicielska, uniemożliwiająca korzystanie ze stron o tematykach nieodpowiednich dla dzieci.

§ 30. Korzystanie z Internetu powinno być monitorowane przez wychowawców. Mając na uwadze szeroki dostęp do korzystania z Internetu w telefonach komórkowych wychowanków, warto wprost pytać co robią, czemu poświęcają czas, poprosić o pokazanie, co interesującego oglądają lub czytają. Należy zwrócić szczególną uwagę czy wychowankowie:

- 1) kontaktują się z nieznanymi przez Internet;

- 2) udostępniają lub rozpowszechniają dane personalne swoje lub innych;
- 3) są ofiarami lub sprawcami cyberprześladowań;
- 4) naruszają regulamin stron (np. zbyt młoda osoba ma konto na facebooku).

§ 31. Jeśli wychowawca dostrzeże któreś z powyższych, lub inne zachowanie, które wzbudza uzasadniony niepokój należy rozpocząć interwencje (np. rozmowa) lub poprosić o nią psychologa GDIR.

DYREKTOR
GDAŃSKIEGO TOWARZYSTWA
INTEGRACYJNO-KULTURALNEGO
Krzysztof Baidan
Krzysztof Baidan

MONITORING STANDARDÓW – ANKIETA

1. Czy znasz dokument Procedury ochrony dziecka przed krzywdzeniem?
(zaznacz X na odpowiednim polu, gdzie 1-Wcale, 5- Całkowicie)

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

2. Czy zapoznałeś się z treścią tego dokumentu?
(zaznacz X na odpowiednim polu, gdzie 1-Wcale, 5- Całkowicie)

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

3. Czy stosujesz w swojej pracy tę procedurę?
(zaznacz X na odpowiednim polu, gdzie 1-Wcale, 5- Całkowicie)

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

4. Czy w Twoim miejscu pracy według Twojej oceny przestrzegana jest ta procedura?
(zaznacz X na odpowiednim polu, gdzie 1-Wcale, 5- Całkowicie)

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

5. Czy zaobserwowałeś/aś naruszenia tej procedury w swoim miejscu pracy?
(zaznacz X na odpowiednim polu, gdzie 1-Wcale, 5- Całkowicie)

1	2	3	4	5
---	---	---	---	---

6. Podaj co najmniej jeden przykład zastosowania procedury, w minionym roku.

.....

7. Czy masz jakieś uwagi do procedury? Jakiej?

.....

8. Jaki punkt/zagadnienie należałoby do niej włączyć? Dlaczego? Jakiej regulacje proponujesz?

.....

9. Czy jakiś punkt/zagadnienie należałoby usunąć? Jaki? Dlaczego?

.....

10. Czy jakiś punkt/zagadnienie należałoby zmienić? Jaki? Dlaczego? W jaki sposób?

.....

.....
(data i podpis)

DYREKTOR
GDAŃSKIEGO DOMU
INTEGRACYJNO-RODZINNEGO
Krzysztof Rajda

Oświadczenie
dla pracowników GDIR

Pan/Pani .....

stanowisko (pełniona funkcja) .....

Oświadczam, że zapoznałem się z Procedurą ochrony dziecka przed krzywdzeniem oraz zasadami dobrych praktyk w codziennej pracy wychowawczej i zobowiązuję się do ich stosowania.

.....

(data i podpis)

DYREKTOR
GDAŃSKIEGO DOMU
INTEGRACYJNO-RODZINNEGO

Krzysztof Bajdan

Oświadczenie
dla rodzica/opiekuna prawnego

Pan/Pani .....

Rodzic/opiekun dziecka .....

Oświadczam, że zapoznałem się z Procedurą ochrony dziecka przed krzywdzeniem oraz Zasadami dobrych praktyk w codziennej pracy wychowawczej, stosowanymi w GDIR.

.....

(data i podpis)

DYREKTOR
GDAŃSKIEGO DOMU
INTEGRACYJNO-RODZINNEGO
Krzysztof Bajda